

Eugeniusz Gostomski

Znaczenie Hongkongu w międzynarodowym handlu i finansach

Celem artykułu jest przedstawienie znaczenia Hongkongu jako światowego centrum handlowego i finansowego po włączeniu go w 1997 r. do Chin. Autor stawia tezę, że zmiana statusu politycznego tej enklawy stworzyła dodatkowe bodźce do jej dynamicznego rozwoju, ponieważ przybliżyła ją do Chin, dla których jest oknem na świat w handlu zagranicznym i ważnym pośrednikiem w międzynarodowych transakcjach finansowych.

Status polityczny Hongkongu

Położony na południowym wybrzeżu Chin i sąsiednich wyspach Hongkong zajmuje zaledwie 1,1 tys. km² powierzchni i liczy 7,0 mln mieszkańców, głównie etnicznych Chińczyków posługujących się na równi z chińskim językiem angielskim. Pod względem kulturowym Hongkong stanowi mieszaną kulturę chińskiej (głównymi religiami są buddyzm i taoizm) i kultury europejskiej (część mieszkańców stanowią chrześcijanie).

W 1841 r. obszar dzisiejszego Hongkongu został przejęty przez Wielką Brytanię, która stworzyła tam silne centrum handlowe i finansowe do obrotów gospodarczych z Chinami i innymi krajami azjatyckimi. Hongkong na podstawie traktatu z 1898 r. podpisanego przez Chiny i Wielką Brytanię został na 99 lat wdzierżawiony Brytyjczykom. Od połowy 1898 do 1 lipca 1997 r., z wyjątkiem okupacji japońskiej w latach 1941–1945, Hongkong pozostawał pod rządami Wielkiej Brytanii. Naczelnym organem władzy w tym okresie był gubernator mianowany przez monarchę brytyjskiego. Po wygaśnięciu brytyjskiego panowania w połowie 1997 r. suwerenność nad Hongkongiem przejęła Chińska Republika Ludowa.

Zgodnie z wyznawaną przez rząd w Pekinie zasadą „jeden kraj, dwa systemy” Hongkong na okres 50 lat, tzn. do połowy 2047 r., uzyskał status Specjalnego Regionu Administracyjnego Chin. Stało się tak na mocy zawartej w 1984 r. wspólnej deklaracji chińsko-brytyjskiej i uchwalonej na początku lat dziewięćdziesiątych konstytucji Hongkongu. Z wyjątkiem polityki zagranicznej i polityki obronnej będącej w gestii rządu chińskiego Hongkong cieszy się dużą autonomią. Stanowi on autonomiczny obszar celny i podatkowy, dysponuje własną walutą i może prowadzić w pełni niezależną politykę budżetową. Po przejściu suwerenności przez komunistyczne Chiny w niczym nie została więc naruszona istniejąca tam gospodarka kapitalistyczna. Choć Hongkong jest obecnie częścią Chin, przez światowe organizacje gospodarcze traktowany jest jako osobny podmiot prawa międzynarodowego. Należy on bowiem jako oddzielne państwo do Światowej Organizacji Handlu, Forum Współpracy Gospodarczej Azji i Pacyfiku (APEC), Azjatyckiego Banku Rozwoju oraz odgrywa ważną rolę w pracach Rady Stabilności Finansowej.

W 2003 r. między Hongkongiem i Chinami została podpisana umowa o bliższej współpracy gospodarczej, która zagwarantowała towarom z enklawy hongkongskiej bezcłowy dostęp do rynku Chin¹.

Dotychczasowy bilans funkcjonowania Hongkongu jako Specjalnego Regionu Administracyjnego Chin jest pozytywny. Chiny w pełni respektują zasadę „jeden kraj, dwa systemy”, która stanowi fundament niezależnego rozwoju ekonomicznego Hongkongu i jego sukcesów po 1997 r. Pod względem wielkości PKB per capita Hongkong wyprzedza Wielką Brytanię, Niemcy i Japonię.

Zmiany strukturalne w gospodarce Hongkongu i jej pozycja w gospodarce światowej

Hongkong nie posiada żadnych bogactw naturalnych ani warunków do rozwoju rolnictwa. Musi on importować wszystkie niezbędne surowce, a także żywność i wodę. Od samego początku enklawa koncentrowała się na handlu zagranicznym i związanych z nim usługach. Z czasem Hongkong stał się także ważnym ośrodkiem przemysłu stocznioowego, tekstylnego, odzieżowego i elektronicznego.

Krótko przed przełomowym dla przyszłości Hongkongu 1997 r. pojawiły się obawy dotyczące dalszego rozwoju tej enklawy. Jednakże powrót Hongkongu pod panowanie Chin nie tylko nie wpłynął negatywnie na jego gospo-

¹ A. Jankowiak, *Znaczenie ekonomiczne Hongkongu w regionie Azji i Pacyfiku*, Prace Naukowe UE we Wrocławiu nr 13, Wrocław 2008, s. 261–262.

darke, ale stworzył dodatkowe bodźce dla dynamicznego rozwoju ekonomicznego. Stał się on oknem Chin na międzynarodowe rynki towarowe i finansowe. O ile w 1979 r. chiński eksport do Hongkongu nie przekraczał 100 mln USD, to trzydzieści lat później wynosił już 156 mld USD. Korzystnie na rozwój gospodarki Hongkongu wpływa turystyka. W 2009 r. Hongkong odwiedziło prawie 30 mln turystów, głównie z Chin, co pozwala zaliczyć go do największych potęg turystycznych w Azji². Rozwojowi turystyki sprzyjają takie czynniki jak: zwolnienie przyjezdnych z większości krajów z obowiązku wizowego – Hongkong zawarł porozumienia w sprawie ruchu bezwizowego z ponad 130 państwami – oraz istnienie bogatej bazy hotelowej i utrzymywanie intensywnych połączeń lotniczych z ponad 150 ważnymi portami lotniczymi na świecie, a także dogodne połączenia promowe i drogowe z Chinami.

Hongkong odgrywa bardzo ważną rolę w przepływach bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ). W 2008 r. został uznany za najlepsze miejsce na świecie do ich lokalizacji i uplasował się na siódmym miejscu na liście największych odbiorców BIZ. W Azji więcej BIZ przyciągają jedynie Chiny. Jednocześnie Hongkong jest największym eksporterem kapitału w formie BIZ w regionie Azji i Pacyfiku.

Wartość BIZ w Hongkongu na koniec 2008 r. wynosiła 836 mld USD, co stanowiło kwotę 3,8 razy wyższą niż PKB enklawy w 2008 r. Najwięcej BIZ do Hongkongu napłynęło z Chin kontynentalnych (około 1/3 wszystkich BIZ). Tylko w 2008 roku BIZ w Hongkongu osiągnęły wartość 63 mld USD. Łącznie BIZ Hongkongu w różnych krajach wynosiły 776 mld USD, przy czym najwięcej hongkongskich BIZ zlokalizowanych jest w Chinach. Firmy z Hongkongu jako pierwsze zaczęły inwestować w specjalnych strefach ekonomicznych w regionie Delt Rzeki Perłowej (DRP) zaraz po ich utworzeniu przez rząd CHRL pod koniec lat siedemdziesiątych XX wieku. Obecnie prawie 90% BIZ w DRP pochodzi z Hongkongu. Są one skoncentrowane w przemyśle produkującym głównie dobra konsumpcyjne, w tym wysokiej jakości wyroby markowe znane na całym świecie³.

Po otwarciu się pod koniec lat 70. XX wieku Chin na współpracę gospodarczą ze światem, w której Hongkong stał się ważnym pośrednikiem, w gospodarce enklawy nastąpiły głębokie zmiany strukturalne. Produkcja dóbr konsumpcyjnych (odzież, zabawki, wyroby elektrotechniczne i elektroniczne itp.) w dużym stopniu przeniesiona została do sąsiedniego regionu Delt Rzeki Perłowej i zastąpiona świadczeniem różnorodnych usług. Obecnie przemysł przetwórczy w Hongkongu dostarcza jedynie 2,5% PKB enklawy. Prawie całą resztę PKB wytwarza sektor usługowy wraz z budownictwem i obrotem

² Hongkong: Wirtschaft, www.auswertiges-amt.de.

³ *Ibidem*.

nieruchomościami. Miejskowa produkcja przemysłowa ogranicza się do wytwarzania niewielu niszowych produktów o wysokiej jakości, głównie opartych na nowoczesnych technologiach z branży informatycznej i elektronicznej. Pod względem własnościowym w przemyśle Hongkongu dominują nieduże przedsiębiorstwa rodzinne.

Silnie rozwiniętą gałęzią gospodarki Hongkongu jest przemysł wystawienniczo-targowy. Dzięki położeniu geograficznemu na skrzyżowaniu ważnych szlaków handlowych i dysponowaniu bogatą bazą hotelowo-konferencyjną w Hongkongu co roku odbywa się ponad 300 międzynarodowych targów i wystaw, głównie w zakresie dóbr konsumpcyjnych. Stanowi to ważny element funkcjonowania Hongkongu jako wiodącego centrum handlowego na świecie.

Hongkong tradycyjnie należy do krajów cechujących się największą wolnością gospodarczą. W 2009 r. po raz piętnasty został sklasyfikowany przez amerykańską Heritage Foundation na pierwszym miejscu pod względem swobody prowadzenia działalności gospodarczej, a Milken Institute umieścił Hongkong na drugim miejscu, po Finlandii, na liście najbardziej transparentnych gospodarek na świecie. Jednocześnie renomowany Instytut Rozwoju Zarządzania w Lozannie uznał Hongkong za drugą (po USA) najbardziej konkurencyjną gospodarkę na świecie⁴. Tak wysoką pozycję na listach rankingowych gospodarka Hongkongu zawdzięcza liberalnemu ustrojowi społeczno-gospodarczemu, przejrzystemu prawu, sprawnej administracji, niezależnym sądom oraz swobodzie przepływu informacji i niczym nieskrępowanej wolności w zakresie rozwoju idei i talentów.

Hongkong posiada doskonałą infrastrukturę do przeładunku i magazynowania towarów. Na jego terytorium znajduje się trzeci pod względem wielkości przeładunków port kontenerowy (po Singapurze i Szanghaju) i największy towarowy port lotniczy na świecie. Swoje oddziały i biura przedstawicielskie w Hongkongu posiada ponad 6000 firm zagranicznych. Istotnym czynnikiem przyciągającym do enklawy przedsiębiorstwa zagraniczne są niskie podatki oraz dostępność wysoko wykwalifikowanych i o wysokim morale pracowników.

Hongkong ze względu na niskie podatki i łatwość zakładania przedsiębiorstw na jego terytorium zaliczany jest do rajów podatkowych. Stopa podatku dochodowego dla przedsiębiorstw wynosi 16,5%, a maksymalny podatek od płac kształtuje się na poziomie 15%. Natomiast dywidendy nie są w ogóle opodatkowane⁵.

⁴ S.K. Wong, *Hongkong: Herausforderungen engagiert annehmen und neue Wege gehen*, „Diplomatisches Magazin” 2/2010.

⁵ Hongkong als Offshore – Finanzzentrum, www.fclklaw.com.

Rozwojowi gospodarczemu Hongkongu sprzyja pracowitość jego mieszkańców i znajdujący się na światowym poziomie system edukacyjny. Uczelnie wyższe Hongkongu ze względu na wysoki poziom nauczania cieszą się dużym zainteresowaniem Chińczyków (w 2008 r. studiowało tam 12 tysięcy chińskich studentów) i młodzieży z innych krajów azjatyckich⁶.

W latach 2004–2007 tempo wzrostu gospodarczego w Hongkongu wynosiło w skali rocznej średnio 7%. W latach 2008–2009 w wyniku światowego kryzysu gospodarczego i silnych powiązań Hongkongu z gospodarką światową jego sytuacja ekonomiczna nieznacznie się pogorszyła (zob. tab. 1.).

Tabela 1. Hongkong: główne dane makroekonomiczne za lata 2008–2009

Wyszczególnienie	Rok 2008	Rok 2009
Liczba ludności (mln)	6,98	7,0
PKB (mld USD)	215	209
PKB per capita (tys. USD)	30,8	29,9
Tempo wzrostu PKB (w %)	2,2	-2,8
Stopa inflacji CPI (w%)	4,3	0,5
Wzrost eksportu (w%)	1,9	-12,7
Wzrost importu (w%)	6,3	-3,7
Stopa bezrobocia	3,6	5,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Third Quarter Economic Report 2010*, Government of the Hong Kong SAR, November 2010, s. 4, www.hktdc.com.

PKB enklawy w 2009 r. skurczył się o 2,8%, a eksport zmniejszył aż o 12,7%. Wzrosło też bezrobocie do niespotykanego dotychczas poziomu 5,1%. Jednakże w odróżnieniu od wielu innych krajów w Hongkongu nie upadł żaden bank.

Władze Hongkongu w czasie globalnego kryzysu finansowego przygotowały program pomocowy o wartości 8 mld €, który miał na celu ustabilizowanie rynków finansowych, wsparcie przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji w wyniku spadku ich obrotów zagranicznych i zachowanie miejsc pracy. Kluczowe znaczenie w działaniach na rzecz ożywienia koniunktury gospodarczej miały inwestycje rządowe w dziedzinie infrastruktury i gwarancje kredytowe dla małych i średnich przedsiębiorstw, z których skorzystało 15 tys. firm zatrudniających około 250 tys. osób. Pod koniec 2009 r. gospodarka Hongkongu zaczęła wychodzić z kryzysu, a w 2010 r. uzyskała już dodatnie wskaźniki wzrostu gospodarczego⁷.

Na szybkie przezwyciężenie kryzysu duży wpływ miały zdrowe fundamenty gospodarki Hongkongu: olbrzymie rezerwy dewizowe, brak zadłużeń

⁶ A. Buszko, *Nieformalne aspekty biznesu. Rosja, kraje arabskie, Hongkong, Chiny*, Placet, Warszawa 2010, s. 192.

⁷ S.K. Wong, *op. cit.*, s. 1.

nia zagranicznego, stabilny kurs dolara hongkongijskiego (HKD) do dolara amerykańskiego i zrównoważony budżet enklawy.

Hongkong jako międzynarodowe centrum handlowe

Hongkong należy do największych centrów handlowych na świecie. Powstał on jako miasto kupców do bezpiecznego handlu Wielkiej Brytanii z Chinami. Już pod koniec XIX wieku stał się jednym z najważniejszych portów w Azji i ważnym portem tranzytowym w handlu Europy z Azją i Australią. Pozycję kluczowego centrum handlowego na świecie utrzymuje do dzisiaj. Przede wszystkim stanowi bramę Chin do międzynarodowych rynków towarowych i usługowych. Sprzyja temu powszechna znajomość języka chińskiego i angielskiego przez kupców z Hongkongu i istnienie tam doskonałej infrastruktury transportowej, handlowej i hotelarskiej.

Wartość wyeksportowanych przez Hongkong w 2008 r. towarów wynosiła 370 mld USD (2,6% światowego eksportu, 13 miejsce na świecie), zaś wartość importu 393 mld USD (2,4% światowego importu, 13 miejsce na świecie).

Tabela 2. Czołowi eksporterzy i importerzy towarów na świecie w 2008 r.

Pozycja	Kraj	Ekspert (mld USD)	Pozycja	Kraj	Import (mld USD)
1.	Niemcy	1462	1.	USA	2169
2.	Chiny	1428	2.	Niemcy	1204
3.	USA	1287	3.	Chiny	1132
4.	Japonia	782	4.	Japonia	763
5.	Holandia	633	5.	Francja	706
6.	Francja	605	6.	Wielka Brytania	632
7.	Włochy	538	7.	Holandia	573
8.	Belgia	476	8.	Włochy	555
9.	Rosja	472	9.	Belgia	469
10.	Wielka Brytania	459	10.	Korea Pd	435
11.	Kanada	456	11.	Kanada	418
12.	Korea Pd	422	12.	Hiszpania	401
13.	Hongkong	370	13.	Hongkong	393
14.	Singapur	338	14.	Meksyk	323
15.	Arabia Saud.	313	15.	Singapur	320

Źródło: WTO. Leading exporters and importers in the world merchandise trade, 2008, www.wto.org.

Hongkong eksportuje i importuje na dużą skalę także usługi: w 2008 r. wartość eksportu usług enklawy wynosiła 92 mld USD (2,4% światowego eksportu usług, 12 miejsce na świecie), a wartość importu usług 46 mld USD (1,3% światowego importu usług, 20 pozycja).

Najważniejszym partnerem handlowym Hongkongu, zarówno w eksporcie jak i w imporcie, są Chiny z udziałem 46,4% w imporcie i 51,2% w eksporcie. Kolejnymi partnerami handlowymi Hongkongu są: USA, Japonia, Tajwan i Singapur (zob. tab. 3.).

Tabela 3. Najważniejsi partnerzy handlowi Hongkongu (2009 r.)

Eksport	Udział w %	Import	Udział w %
Chiny	51,2	Chiny	46,4
USA	11,5	Japonia	8,8
Japonia	4,4	Tajwan	6,5
Niemcy	3,2	Singapur	6,5
Wielka Brytania	2,3	USA	5,3
Tajwan	2,1	Korea Pd	3,8
Indie	2,0	Malezja	2,5
Korea Pd	1,7	Tajlandia	2,1
Singapur	1,7	Indie	2,0
Holandia	1,4	Niemcy	1,9

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych: Trade and Industry Department Hong Kong, www.tid.gov.hk.

Aż 97,7% całego eksportu Hongkongu stanowi reeksport. Kieruje się on głównie do Chin (51,3% całego reeksportu). Eksport rodzimych produktów w 2009 r. wynosił 7,4 mld USD, z czego 46,2% skierowano do Chin. Wysoki udział reeksportu w całkowitym eksporcie Hongkongu świadczy o dużym znaczeniu enklawy jako pośrednika w międzynarodowym obrocie handlowym. Towary reeksportowane przez Hongkong stanowią prawie 15% całego chińskiego importu. Nie byłoby to możliwe bez istnienia w Hongkongu olbrzymiego portu morskiego i portu lotniczego do przeładunku towarów z całego świata.

Hongkong ma olbrzymie znaczenie dla chińskiego eksportu i importu. Jest trzecim największym partnerem handlowym Chin po USA i Japonii. Przez Hongkong Chiny realizują 11,2% (2008) swego olbrzymiego eksportu. Od 2004 r. stopniowo poszerza się w Hongkongu możliwość rozliczania transakcji handlowych z Chinami w walucie chińskiej – yuanie (RMB), a we wrześniu 2009 r. rząd chiński po raz pierwszy wyemitował obligacje w RMB – na kwotę 6 mld RMB.

Wielu przedsiębiorców europejskich oraz pochodzących z innych krajów traktuje Hongkong jako bazę dla swoich interesów na rynku chińskim. Otwierają tam swoje biura przedstawicielskie lub zakładają spółki w celu eksportowania towarów do Chin i dokonywania importu z tego kraju. Korzystają też ze wsparcia finansowego, marketingowego i logistycznego firm hongkongskich przy realizacji transakcji handlowych z Chinami.

Hongkong jako światowe centrum finansowe

W Hongkongu występują wszystkie przesłanki funkcjonowania dużego międzynarodowego centrum finansowego: korzystne położenie geograficzne, stabilny system polityczny i społeczno-gospodarczy, rozwinięta infrastruktura komunikacyjna i telekomunikacyjna, przejrzysty i dojrzały rynek finansowy, sprawny system nadzoru finansowego i niskie podatki oraz dostępność wysoko wykwalifikowanych kadr znających język angielski. Według raportu „The Global Centres Index” dotyczącego konkurencyjności międzynarodowych centrów finansowych, opublikowanego na zlecenie władz Londynu w drugim półroczu 2009 r., Hongkong plasuje się na trzecim miejscu na liście najważniejszych centrów finansów na świecie – za Londynem i Nowym Jorkiem, a przed Singapurem i Tokio⁸.

Hongkong jest trzecim największym ośrodkiem bankowości międzynarodowej w Azji (za Tokio i Singapurem) i dziesiątym na świecie. Na jego terytorium funkcjonuje 70 spośród 100 największych banków globalnych, w tym największy bank brytyjski – Hongkong and Shanghai Banking Corporation. Bank ten został założony w 1865 r. w byłej kolonii brytyjskiej i do 1991 r. siedziba jego centrali znajdowała się w Hongkongu⁹.

Funkcję banku centralnego enklawy pełni Hong Kong Monetary Authority (HKMA) – instytucja, która jest odpowiedzialna za stabilność waluty hongkongskiej (HKD) i systemu bankowego Hongkongu. HKMA sprawuje nadzór nad bankami i zarządza rezerwami dewizowymi enklawy, które pod względem wartości plasują się na trzecim miejscu na świecie. Jednakże HKMA w przeciwieństwie do banków centralnych w innych krajach nie emituje pieniądza gotówkowego – HKD, ponieważ za emisję odpowiedzialne są trzy miejscowe banki komercyjne: Bank of China (Hongkong), HSBC (Hongkong) i Standard Chartered Bank (Hongkong).

Na terenie enklawy istnieją trzy rodzaje banków komercyjnych: banki licencjonowane (146), banki z ograniczoną licencją bankową (24) i banki de-

⁸ *The Global Financial Centres Index*, City of London 2009.

⁹ E. Gostomski, *Bankowość międzynarodowa*, Wyd. UG, Gdańsk 2010, s. 129.

pozytywne (24). W połowie 2010 r. razem było tam 197 banków, spośród których 180 należało do inwestorów zagranicznych z 29 krajów (w formie oddziałów i spółek zależnych). Ponadto w Hongkongu było 70 biur przedstawicielskich zagranicznych instytucji kredytowych – nie prowadzą one działalności operacyjnej, a jedynie obserwują rynek finansowy i zdobywają klientów dla swoich banków macierzystych¹⁰.

Największym bankiem w Hongkongu jest HSBC (Hongkong), a na drugim miejscu znajduje się Bank of China (Hongkong). Ten drugi jest pod względem prawnym w pełni niezależny od swej chińskiej spółki – matki, ale ściśle z nią współpracuje. Zatrudnia on około 13 tys. osób i dysponuje w Hongkongu 300 placówkami.

Wśród banków zagranicznych prowadzących działalność operacyjną w Hongkongu znajdują się wszystkie największe banki chińskie: Bank of China, Industrial and Commercial Bank of China, Agricultural Bank of China, China Construction Bank i inne. Są tam obecne także wielkie banki amerykańskie, brytyjskie, niemieckie, szwajcarskie, francuskie, japońskie i inne duże banki z regionu Azji i Pacyfiku. Na szczególną uwagę zasługują następujące banki zagraniczne: Citibank, Bank of America, wspomniany już HSBC, Deutsche Bank, UBS Credit Suisse, Santander, BBVA, Unicredit i BNP Paribas. Banki te oferują kredyty konsorcjalne, rozliczają zagraniczne transakcje handlowe, działają na rynku pieniężnym i kapitałowym, zarządzają funduszami inwestycyjnymi, obsługują zamożnych klientów i realizują inne operacje bankowe.

Banki w Hongkongu znane są z wysokich standardów w zakresie produktów i obsługi klientów. Są azjatyckim liderem w zakresie kredytów konsorcjalnych. Posiadają łącznie 1600 placówek bankowych i zatrudniają 80 tys. pracowników. Ich aktywa na koniec czerwca 2010 r. wynosiły 10 bln HKD (1,3 biliona USD), czyli były ponad 6 razy większe od PKB Hongkongu¹¹.

Banki hongkongskie są bardzo bezpieczne – współczynnik wypłacalności dla całego systemu bankowego w połowie 2010 r. wynosił 16,9%. Inaczej niż banki amerykańskie i wiele banków europejskich, nie zostały dotknięte kryzysem subprime.

Hongkong jest trzecim największym w Azji i szóstym na świecie centrum dewizowym (zob. tab. 4.).

Hongkong odgrywa dużą rolę w międzynarodowym obrocie papierami wartościowymi. Należy on do dziesięciu największych rynków papierów wartościowych na świecie, a w Azji zajmuje drugie miejsce po Tokio. Hongkongska giełda – Hong Kong Stock Exchanges and Clearing (HKEx) plasuje się

¹⁰ Hong Kong: Banking and financial services, www.lowtax.net.

¹¹ *Ibidem*.

według kapitalizacji rynkowej na szóstym miejscu na świecie. Według danych na koniec marca 2010 r. na jej głównym parkiecie było notowanych 1158 spółek, a na platformie dla małych i rozwojowych firm 174 spółki o łącznej wartości rynkowej 2315 mld USD. Najważniejszymi inwestorami na HKEx są zagraniczne podmioty instytucjonalne. Średnie dzienne obroty w pierwszym kwartale 2010 roku na głównym parkiecie HKEx wynosiły 64,2 mld HKD (8,2 mld USD).

Tabela 4. Międzynarodowe obroty dewizowe

Kraj	Rok 2001		Rok 2010	
	mld USD	udział w %	mld USD	udział w %
Wielka Brytania	541,7	32,0	1853,6	36,7
Stany Zjednoczone	272,6	16,1	904,4	17,9
Japonia	152,7	9,0	312,3	6,2
Singapur	103,7	6,1	266,0	5,3
Szwajcaria	76,3	4,5	262,6	5,2
Hongkong	68,4	4,0	237,6	4,7
Australia	54,0	3,2	192,1	3,8
Francja	49,6	2,9	151,6	3,0
Dania	23,8	1,4	120,5	2,4
Niemcy	91,5	5,4	108,6	2,1
Pozostałe kraje	257,4	25,6	647,2	12,7
Razem	1691,7	100	5056,4	100

Źródło: BIS, Triennial Central Bank Survey 2010, s. 11.

Na giełdzie w Hongkongu notowane są też warranty (jest to największy rynek warrantów na świecie), kontrakty terminowe, certyfikaty 7 funduszy nieruchomości, 160 rodzajów obligacji i wiele innych instrumentów finansowych¹². Oferuje ona znacznie szerszy zakres usług inwestycyjny niż giełda w Szanghaju.

Hongkong jest głównym kanałem pozyskiwania kapitału przez spółki z Chin, które dominują na jego rynku IPO. Bez tego kapitału rozwój gospodarki chińskiej w ostatnim trzydziestoleciu nie byłby tak imponujący.

Ponadto Hongkong jest jednym z największych na świecie i wiodącym w Azji centrum rejestracji międzynarodowych funduszy inwestycyjnych i zarządzania ich aktywami. Przyciągają je do enklawy liberalne przepisy dotyczące ich funkcjonowania i niskie podatki. Pod koniec 2009 r. fundusze inwestycyjne w Hongkongu dysponowały aktywami o wartości 1,1 biliona USD (wzrost o 45% w porównaniu z 2008 r.)¹³.

¹² Hong Kong: Banking..., s. 4.

¹³ *Ibidem*, s. 5.

Perspektywy rozwoju Hongkongu jako międzynarodowego centrum handlowego i finansowego

Hongkong ma duże szanse dalszego pomyślnego rozwoju. Wynika to w dużym stopniu z dynamicznego rozwoju Chin i innych państw regionu Azji i Pacyfiku, z którymi utrzymuje intensywne relacje handlowe i finansowe. Korzystnie na rozwój enklawy będzie wpływać postępująca integracja jego gospodarki z regionem Deltą Rzeki Perłowej, a w dalszej perspektywie także z innymi prowincjami Chin, dla których Hongkong stanowi wzorcowy model gospodarki rynkowej. Aby jednak utrzymać pozycję najważniejszego centrum handlowego i finansowego Chin, będzie musiał stawić czoło konkurencji ze strony Szanghaju i Pekinu.

Gospodarka Hongkongu w przyszłości prawdopodobnie nie będzie tak silnie jak obecnie ukierunkowana na reeksport towarów do Chin, a więcej na eksport usług medycznych, rzeczoznawstwa i kontroli ładunków oraz certyfikowania wyrobów, a także na kreowanie innowacji i nowych technologii i sprzedaż produktów związanych z ochroną środowiska naturalnego. Są to dziedziny, w których Hongkong systematycznie umacnia przewagę konkurencyjną nad innymi krajami i przedsiębiorstwami. Jednak filarami gospodarki hongkongskiej nadal będą usługi finansowe, gospodarka morską, handel zagraniczny i logistyka oraz turystyka¹⁴.

Bibliografia

- BIS. Triennial Central Bank Survey 2010.
Buszko A., *Nieformalne aspekty biznesu. Rosja, kraje arabskie, Hongkong, Chiny*, Placet, Warszawa 2010.
Gostomski E., *Bankowość międzynarodowa*, Wyd. UG, Gdańsk 2010.
Hong Kong: Banking and financial services, www.lowtax.net
Hongkong als Offshore – Finanzzentrum, www.fclklaw.com
Hongkong: Wirtschaft, www.auswertiges-amt.de
Jankowiak A., *Znaczenie ekonomiczne Hongkongu w regionie Azji i Pacyfiku*, Prace Naukowe UE we Wrocławiu 13/2008.
The Global Financial Centres Index, City of London 2009.
Third Quarter Economic Report 2010, Government of the Hong Kong SAR, November 2010, www.hktdc.com.
Trade and Industry Department Hong Kong, www.tid.gov.hk.
Wong S.K., *Hongkong: Herausforderungen engagiert annehmen und neue Wege gehen*, „Diplomatisches Magazin” 2/2010.
WTO. *Leading exporters and importers in the world merchandise trade*, 2008, www.wto.org.

¹⁴ Hongkong: Herausforderungen...

Summary

The role of Hong Kong in the international trade and finance

The change in the political status of Hong Kong, which was caused by handing over to the People's Republic of China by the United Kingdom in 1997, has positively influenced Hong Kong's position as an international financial and trade centre. This rapprochement has given Hong Kong the position of Chinese window to the world in foreign trade and it's important link to international financial transaction. Hong Kong's economic infrastructure and legal regulations not only create favorable conditions for the development of business, but also make that Hong Kong is commonly perceived as a popular tax heaven. As one of the world's leading international financial centre, Hong Kong has become the third world's biggest international banking center and the tenth securities market as well.